

12. mai 2026

Lahend nr 50227/21 – pärast süüdimõistmist

B.M. vs. Šveits

Artikkel 5-1-a ja 5-4 ning artiklid 3 ja 8

Asjaolud

2003. aasta juulis mõistis Šveitsi apellatsioonikohus kaebajale mitmete alaealistega toime pandud seksuaalaktide ja korduva seksuaalse sunni eest 4 aasta ja 4 kuu pikkuse vangistuse, kuid peatas selle karistuse täitmise ja määras tema vaimse seisundi hälbe ning kõrge korduvkuritegevuse riski tõttu ennetava kinnipidamise. 2005. aasta mais paigutati kaebaja ennetavaks kinnipidamiseks Pöschwiesi vanglasse.

Alates 2010. aasta märtsist pikendas apellatsioonikohus seda meedet mitmel korral. Aastatel 2014–2021 jäeti kaebaja taotlused tingimisi vabastamiseks või avatuvanglasse üleviimiseks rahuldamata. Kaebaja taotluse alusel viidi ta 2019. aasta detsembris üle Lenzburgi (kesk)vanglasse.

11. detsembril 2020 jättis halduskohus rahuldamata kaebaja kaebuse Zürichi kantoni justiits- ja siseasjade direktoraadi otsuse peale, millega oli jäetud rahuldamata tema vaie korrektsiooniteenistuse ja rehabilitatsiooniameti otsusele mitte vabastada teda tingimisi. 24. märtsil 2021 jättis Šveitsi föderaal kohus osaliselt rahuldamata tollal 75-aastase kaebaja kaebuse halduskohtu otsuse peale ja jättis jõusse ennetava kinnipidamise meetme jätkamise.

Alates 2021. aasta on Zürichi kantoni kohtuotsuste täitmise ja rehabilitatsiooniamet korduvalt lükanud tagasi kaebaja taotlused tingimisi vabastamiseks.

EIK-sse pöördudes tugines ta eelkõige artikli 5 lõigetele 1 ja 4 ja leidis, et Šveitsi föderaal kohtu otsus on vale, millega jäeti rahuldamata tema taotlus tingimisi vabastamiseks ning heitis halduskohtule ette suulise kohtuistung korraldamata jätmist tema asjas (teda ei kuulatud isiklikult ära). Toetudes konventsiooni artiklitele 3 ja 8, kaebas ta ka oma kinnipidamistingimuste üle, osutades eriti asjaolule, et vanglas ei tehtud tema vanuse tõttu vajalikke kohandusi ning talle ei antud lubasid saatjaga väljaspool vanglat viibimiseks.

EIK seisukohad

Artikkel 5 lõige 1 punkt a ning artiklid 3 ja 8

EIK asus ühehäälselt seisukohale, et nende artiklite rikkumist ei toimunud. Kohus märkis, et pikaajalise ennetava kinnipidamise ja esialgse süüdimõistva kohtuotsuse vahel säilis otsene ja piisav põhjuslik seos, mis kaitses ühiskonda ja alaealisi seksuaalkuritegude eest. Siseriiklikud asutused tegid põhjaliku riskianalüüsi, millest nähtus, et kaebaja keeldus teraapiast ja korduvkuritegevuse oht oli endiselt kõrge. Mis puudutab kinnipidamistingimusi ja vanust, siis jättis EIK need kaebused osaliselt läbi vaatamata siseriiklike õiguskaitsevahendite ammendamata tõttu (kaebaja ei olnud neid argumente föderaal kohtus nõuetekohaselt esitanud). Lisaks tuvastati, et kaebaja oli paigutatud vangla spetsiaalsesse üle 60-aastaste osakonda, kus tema vanuse ja tervisega tegelikult arvestati.

¹ Lühiülevaates kajastatud lahendite valiku aluseks on EIK enda otsingumootoris avaldatud Legal Summary'd ja Eestiga seotud lahendid.

Artikkel 5 lõige 4

EIK leidis hääletagega 5:2, et toimus artikli 5 lõike 4 rikkumine. Kohus rõhutas, et halduskohtul oli kohustus kaebajat kohtuistungil isiklikult eksamineerida ja ära kuulata. Isiklik ärakuulamine oli menetluslike tagatiste tagamiseks hädavajalik, et kohus saaks vahetult hinnata kõrges vanuses kaebaja isiksust ja haavatavust olukorras, kus värske kohtupsühhiaatriline ekspertiisitoimik puudus.

Artikkel 41

EIK leidis, et Šveits peab kaebajale maksma 10 000 eurot mittevaralise kahju hüvitiseks ja 3000 eurot kulude katteks.

Lahendile on lisatud eriarvamus.

[Lahend](#) (prantsuse keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)